

ความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและประสิทธิภาพการดำเนินงานในอุตสาหกรรมก่อสร้าง: การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

The Relationship Between Competitive Advantage And Business Performance In The Construction Industry: A Critical Analysis

ปรินทร ศรีเอี้ยวพิกุล¹

Parinthorn Sirieawphikul¹

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและประสิทธิภาพการดำเนินงานในอุตสาหกรรมก่อสร้าง โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมเชิงวิชาการ เพื่อวิเคราะห์ วิพากษ์ และสังเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยเนื้อหาที่ศึกษาคครอบคลุมประเด็นสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน กลยุทธ์การสร้างความได้เปรียบ ผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน และความท้าทายในการรักษาความได้เปรียบในระยะยาว

ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและประสิทธิภาพการดำเนินงาน แต่ยังมีปัจจัยแทรกซ้อนที่ต้องพิจารณา บทความนี้นำเสนอข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์สำหรับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมก่อสร้างเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ความได้เปรียบในการแข่งขัน, ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน, อุตสาหกรรมก่อสร้าง

Abstract

This academic article investigates the relationship between competitive advantage and operational performance within the construction industry. Employing a theoretical framework and a comprehensive literature review, the study analyzes, critiques, and synthesizes this relationship. Key areas explored include factors influencing

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

¹ Doctor of Business Administration students Graduate School Western University

competitive advantage, strategies for creating edge, impacts on operational performance, and challenges in maintaining long-term advantage

The findings indicate a positive correlation between competitive advantage and business performance, yet they also highlight the presence of complicating factors that require consideration. The article concludes by offering strategic recommendations for construction industry players to bolster their competitive advantage and achieve sustainable improvements in operational performance.

Keywords: Competitive Advantage, Business Performance, Construction Industry

บทนำ

ธุรกิจวัสดุก่อสร้างเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำที่สำคัญของภาคก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ โดยยอดขายวัสดุก่อสร้างผันแปรในทิศทางเดียวกับภาวะการณ์ลงทุนในภาคก่อสร้าง เนื่องจากต้นทุนวัสดุก่อสร้างมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 60.0 ของมูลค่าการก่อสร้าง ประเภทของวัสดุก่อสร้างหลัก แบ่งเป็น วัสดุประเภทงานโครงสร้าง ได้แก่ ปูนซีเมนต์ เหล็กก่อสร้าง มีมูลค่าจำหน่ายโดยรวมคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39.0 ของมูลค่าการจำหน่ายวัสดุก่อสร้างทั้งหมด และวัสดุประเภทงานตกแต่ง ได้แก่ กระเบื้องเซรามิก เครื่องสุขภัณฑ์เซรามิก สัดส่วนร้อยละ 10.0 โดยวัสดุก่อสร้างประเภทหลัก ยกเว้นเครื่องสุขภัณฑ์ มีสัดส่วนของปริมาณการจำหน่ายในประเทศมากกว่าการส่งออก ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2566 – 2568 ธุรกิจการผลิตและจำหน่ายวัสดุก่อสร้างมีแนวโน้มปรับดีขึ้นตามภาวะการณ์ก่อสร้างที่น่าจะทยอยฟื้นตัวนั้นเป็นผลมาจากการขยายตัวของการลงทุนในโครงการก่อสร้างภาครัฐ ทั้งในไทยและประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่การฟื้นตัวของโครงการอสังหาริมทรัพย์โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมถึงอุปสงค์ต่อการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยที่จะปรับตัวดีขึ้นจากกำลังซื้อที่ฟื้นตัวตามภาวะเศรษฐกิจสำหรับปูนซีเมนต์ พบว่ารายได้มีแนวโน้มเติบโตตามการฟื้นตัวของการลงทุนก่อสร้างโดยรวมและผู้ผลิตมีแนวโน้มขยายตลาดส่งออกใหม่ เช่น ออสเตรเลีย และ นิวซีแลนด์ จากเดิมที่พึ่งตลาดประเทศ กัมพูชา ลาว สหภาพเมียนมาร์ และเวียดนาม เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีเสี่ยงที่อาจมีผลต่อธุรกิจการผลิตและจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในปีดังกล่าวอันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น ความไม่แน่นอนในการทยอยเปิดตลาดในต่างประเทศ และความค้ำขายระหว่างประเทศที่อาจก่อให้เกิดความกดดันในราคาและกำไรของธุรกิจวัสดุก่อสร้างในอนาคต อีกทั้งยังมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการสร้างตราสินค้าและการตลาดสินค้าให้เหมาะสมในต่างประเทศ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่อาจมีผลต่อการผลิตและจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง (พุทธชาติ ลุนคำ. 2566)

สถานการณ์ตลาดธุรกิจวัสดุก่อสร้างข้อมูลจากศูนย์วิจัยกรุงศรีพบว่าธุรกิจวัสดุก่อสร้างในปัจจุบันมีแนวโน้มเผชิญความเสี่ยงจากต้นทุนที่ปรับสูงขึ้นมากทั้งด้านค่าขนส่งและราคาวัสดุก่อสร้างจากสงครามระหว่างประเทศรัสเซียและยูเครนที่ผลักดันให้ราคาน้ำมันและวัสดุก่อสร้างที่สำคัญ โดยเฉพาะเหล็กและปูนซีเมนต์ปรับเพิ่มขึ้นซึ่งในปี 2567 ธุรกิจวัสดุก่อสร้างมีแนวโน้มเติบโตตามมูลค่าการลงทุนก่อสร้างโดยรวมที่คาดว่าจะขยายตัวเฉลี่ย 4.5-5.5% ต่อปี โดยปัจจัยขับเคลื่อนหลักมาจากการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐโดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridors: EEC) ที่มีแนวโน้มจะเร่งตัวเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งในพื้นที่ขณะที่การลงทุนก่อสร้างภาคเอกชนทั้งโครงการที่อยู่อาศัยและอสังหาริมทรัพย์เพื่อการพาณิชย์มีแนวโน้มทยอยฟื้นตัวตามกำลังซื้อที่น่าจะปรับตัวดีขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานที่คืบหน้ามากขึ้น การแข่งขันเศรษฐกิจวัสดุก่อสร้างในปัจจุบันมีการแข่งขันที่รุนแรงเนื่องมาจากสภาวะทาง เศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงและเกิดความผันผวนอย่างไม่แน่นอน รวมทั้งภายใต้สภาพแวดล้อมของ การแข่งขันทางธุรกิจวัสดุก่อสร้างที่รุนแรงมากยิ่งขึ้นทั้งในเรื่องของการนำเสนอสินค้าใหม่ออกสู่ตลาด การตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างทันท่วงทีกลายเป็นแรงผลักดันให้บริษัทหรือองค์กรต่างให้ความสำคัญในการพยายามหาแนวทางในการตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้าเพื่อให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งทางธุรกิจและเพื่อให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดส่งผลให้ธุรกิจมีการปรับตัวและพัฒนาขีดความสามารถของตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้เหนือกว่าคู่แข่ง

อุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นหนึ่งในภาคส่วนที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโลก โดยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างงาน และการกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Olanrewaju et al., 2020) อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมนี้ก็เผชิญกับความท้าทายมากมาย ทั้งในด้านการแข่งขันที่รุนแรง ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และข้อจำกัดด้านทรัพยากร ในบริบทนี้ การสร้างและรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จและความอยู่รอดของธุรกิจให้อุตสาหกรรมก่อสร้าง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจให้อุตสาหกรรมก่อสร้างมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยให้เข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจในระยะยาว และเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Porter, 2008) นอกจากนี้ การวิเคราะห์และวิพากษ์ความสัมพันธ์ดังกล่าวยังช่วยให้เห็นถึงโอกาสและความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารให้อุตสาหกรรมก่อสร้าง

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ 1. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจให้อุตสาหกรรมก่อสร้าง 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขัน

และประสิทธิภาพการดำเนินงาน 3. วิพากษ์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในบริบทของอุตสาหกรรมก่อสร้างและ 4. สังเคราะห์แนวทางในการพัฒนาและรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนโดยใช้การทบทวนวรรณกรรมเชิงวิชาการและการวิเคราะห์กรณีศึกษา บทความนี้จะนำเสนอมุมมองที่ครอบคลุมและลึกซึ้งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและประสิทธิภาพการดำเนินงานในอุตสาหกรรมก่อสร้าง

วัตถุประสงค์การดำเนินงาน

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจในการก่อสร้าง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและประสิทธิภาพการดำเนินงาน
3. เพื่อวิพากษ์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในบริบทของอุตสาหกรรมก่อสร้าง
4. เพื่อสังเคราะห์แนวทางในการพัฒนาและรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนโดยใช้การทบทวนวรรณกรรมเชิงวิชาการและการวิเคราะห์กรณีศึกษา บทความนี้จะนำเสนอมุมมองที่ครอบคลุมและลึกซึ้งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและประสิทธิภาพการดำเนินงานในอุตสาหกรรมก่อสร้าง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage)

ความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่อธิบายถึงคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่ทำให้องค์กรสามารถแข่งขันได้ดีกว่าคู่แข่งในตลาด Porter (1985) ได้นิยามความได้เปรียบในการแข่งขันว่าเป็นความสามารถขององค์กรในการสร้างคุณค่าที่เหนือกว่าให้กับลูกค้าโดยมีต้นทุนที่ต่ำกว่าหรือสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีกว่าคู่แข่งในบริบทของอุตสาหกรรมก่อสร้าง ความได้เปรียบในการแข่งขันอาจเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น

1. นวัตกรรมทางเทคโนโลยี โดยการการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น Building Information Modeling (BIM) หรือ 3D printing ในการก่อสร้าง
2. ประสิทธิภาพในการบริหารโครงการ ความสามารถในการจัดการโครงการให้เสร็จตามกำหนดเวลาและงบประมาณ (Demirkesen & Ozorhon, 2017)
3. ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การมีความรู้และประสบการณ์เฉพาะทางในการก่อสร้างประเภทใดประเภทหนึ่ง

4. เครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ โดยการการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับซัพพลายเออร์และผู้รับเหมาช่วง

5. ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือ โดยการการเป็นที่ยอมรับในอุตสาหกรรมในด้านคุณภาพและความน่าเชื่อถือ

ทฤษฎี Resource-Based View (RBV)

ทฤษฎี Resource-Based View เป็นแนวคิดที่อธิบายว่าความได้เปรียบในการแข่งขันเกิดจากทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรที่มีคุณค่า หายาก ยากต่อการเลียนแบบ และไม่สามารถทดแทนได้ (Barney, 1991) ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง ทรัพยากรที่สำคัญอาจรวมถึง ทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะและประสบการณ์สูง, ทรัพยากรทางกายภาพ เครื่องจักรและอุปกรณ์ก่อสร้างที่ทันสมัย, ทรัพยากรทางการเงิน ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน, ทรัพยากรทางองค์ความรู้ เทคโนโลยี และกระบวนการทำงานที่เป็นลิขสิทธิ์เฉพาะการประยุกต์ใช้ทฤษฎี RBV ในอุตสาหกรรมก่อสร้างช่วยให้ธุรกิจสามารถระบุและพัฒนาทรัพยากรที่สำคัญเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืน

ทฤษฎี Dynamic Capabilities

ทฤษฎี Dynamic Capabilities เป็นการขยายแนวคิดของ RBV โดยเน้นที่ความสามารถขององค์กรในการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทรัพยากรภายในให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Teece et al., 1997) ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง Dynamic Capabilities อาจรวมถึง ความสามารถในการปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่, ความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลง, ความสามารถในการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่ซับซ้อน การเรียนรู้และการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง การพัฒนา Dynamic Capabilities ในอุตสาหกรรมก่อสร้างมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเทคโนโลยี กฎระเบียบ และความต้องการของลูกค้า

แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)

แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าที่เสนอโดย Porter (1985) เป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์กิจกรรมภายในองค์กรที่สร้างคุณค่าและนำไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง ห่วงโซ่คุณค่าอาจประกอบด้วย

กิจกรรมหลัก (Primary Activities)

1. การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้าง
2. การบริหารโครงการก่อสร้าง
3. การปฏิบัติงานก่อสร้าง
4. การส่งมอบโครงการ
5. การบริการหลังการขาย

กิจกรรมสนับสนุน (Support Activities)

1. โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร (เช่น ระบบการเงิน การบริหารทั่วไป)
2. การบริหารทรัพยากรมนุษย์
3. การพัฒนาเทคโนโลยี
4. การจัดซื้อจัดจ้าง

การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าช่วยให้ธุรกิจในอุตสาหกรรมก่อสร้างสามารถระบุแหล่งที่มาของความได้เปรียบในการแข่งขันและโอกาสในการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Horta et al., 2021)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและประสิทธิภาพการดำเนินงานธุรกิจ

ผลกระทบของความได้เปรียบในการแข่งขันต่อประสิทธิภาพทางการเงิน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและประสิทธิภาพทางการเงินในอุตสาหกรรมก่อสร้างแสดงให้เห็นถึงผลกระทบเชิงบวกที่มีนัยสำคัญ (Lu et al., 2022) โดยบริษัทที่มีความได้เปรียบในการแข่งขันมักจะมีผลประกอบการที่ดีกว่า ทั้งในด้านอัตรากำไร การเติบโตของรายได้ และผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความได้เปรียบในการแข่งขันและตัวชี้วัดทางการเงิน

ปัจจัยความได้เปรียบในการแข่งขัน	อัตรากำไรสุทธิ	การเติบโตของรายได้	ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)
นวัตกรรมทางเทคโนโลยี	+++	+++	++
ประสิทธิภาพการบริหารโครงการ	+++	++	+++
ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	++	+	++
เครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ	+	++	+
ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือ	++	+++	++

หมายเหตุ +++ ผลกระทบสูง, ++ ผลกระทบปานกลาง, + ผลกระทบต่ำ

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า นวัตกรรมทางเทคโนโลยีและประสิทธิภาพการบริหารโครงการมีผลกระทบเชิงบวกที่สูงต่อตัวชี้วัดทางการเงินทั้งสามด้าน ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ มีผลกระทบที่แตกต่างกันไปตามตัวชี้วัด

ความได้เปรียบในการแข่งขันกับการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

นอกเหนือจากผลกระทบทางการเงิน ความได้เปรียบในการแข่งขันยังส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานในหลายมิติ (Oyewobi et al., 2020) ได้แก่

1. การลดต้นทุนการดำเนินงาน บริษัทที่มีความได้เปรียบด้านเทคโนโลยีและการบริหารจัดการสามารถลดต้นทุนการก่อสร้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การเพิ่มคุณภาพของงานก่อสร้าง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยยกระดับคุณภาพของงานก่อสร้าง
3. การลดระยะเวลาในการดำเนินโครงการประสิทธิภาพในการบริหารโครงการและการใช้เทคโนโลยีช่วยลดระยะเวลาในการก่อสร้าง
4. การเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้า ชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือ และคุณภาพของงานที่สูงขึ้นนำไปสู่ความพึงพอใจของลูกค้าที่เพิ่มขึ้น
5. การปรับปรุงความปลอดภัยในการทำงาน การใช้เทคโนโลยีและการบริหารจัดการที่มี

ประสิทธิภาพช่วยลดอุบัติเหตุและเพิ่มความปลอดภัยในการทำงาน

ผลกระทบของความได้เปรียบในการแข่งขันต่อการเติบโตและการขยายธุรกิจความได้เปรียบในการแข่งขันมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเติบโตและการขยายธุรกิจในอุตสาหกรรมก่อสร้าง (Choi et al., 2021) โดยมีผลกระทบในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การเข้าสู่ตลาดใหม่ บริษัทที่มีความได้เปรียบด้านเทคโนโลยีและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสามารถขยายการดำเนินงานไปยังตลาดใหม่ได้ง่ายขึ้น
2. การได้รับโครงการขนาดใหญ่ ชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือ และประสบการณ์ในการบริหารโครงการช่วยให้บริษัทมีโอกาสได้รับงานโครงการขนาดใหญ่มากขึ้น
3. การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ บริษัทที่มีความได้เปรียบในการแข่งขันมีโอกาสสูงในการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจกับบริษัทชั้นนำในอุตสาหกรรม
4. การดึงดูดบุคลากรที่มีความสามารถ ความสำเร็จและชื่อเสียงขององค์กรช่วยดึงดูดบุคลากรที่มีความสามารถ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเติบโตของธุรกิจ
5. การเข้าถึงแหล่งเงินทุน บริษัทที่มีผลประกอบการที่ดีและมีความได้เปรียบในการแข่งขันมีโอกาสสูงในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการขยายธุรกิจ

วิพากษ์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

ข้อจำกัดของทฤษฎี Resource-Based View (RBV) ในบริบทอุตสาหกรรมก่อสร้าง

แม้ว่าทฤษฎี RBV จะมีประโยชน์ในการอธิบายแหล่งที่มาของความได้เปรียบในการแข่งขัน แต่ก็มีข้อจำกัดบางประการเมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง (Peteraf & Barney, 2003)

1. ความไม่แน่นอนของโครงการ อุตสาหกรรมก่อสร้างมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละโครงการ ทำให้การระบุและพัฒนารูปแบบที่มีคุณค่าอย่างยั่งยืนเป็นเรื่องที่ท้าทาย
2. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมก่อสร้างอาจทำให้ทรัพยากรที่เคยมีคุณค่าล้าสมัยได้อย่างรวดเร็ว
3. ความซับซ้อนของห่วงโซ่อุปทาน การพึ่งพาซัพพลายเออร์และผู้รับเหมาช่วงจำนวนมากทำให้การควบคุมทรัพยากรทั้งหมดเป็นไปได้ยาก
4. ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบ กฎหมายและข้อบังคับในอุตสาหกรรมก่อสร้างอาจจำกัดความสามารถในการใช้ทรัพยากรบางอย่างเพื่อสร้างความได้เปรียบ

การประยุกต์ใช้ทฤษฎี Dynamic Capabilities ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง โอกาสและความท้าทาย

ทฤษฎี Dynamic Capabilities มีความเหมาะสมกับลักษณะของอุตสาหกรรมก่อสร้างที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม การนำไปปฏิบัติจริงยังมีทั้งโอกาสและความท้าทาย

โอกาส

1. การปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ บริษัทที่มี Dynamic Capabilities สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
2. การตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลง ความสามารถในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่หลากหลาย
3. การจัดการความเสี่ยงและความไม่แน่นอน Dynamic Capabilities ช่วยให้องค์กรสามารถจัดการกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนในโครงการก่อสร้างได้ดีขึ้น

ความท้าทาย

1. การพัฒนาและรักษา Dynamic Capabilities การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่องเป็นเรื่องที่ท้าทาย
2. การวัดและประเมินผล Dynamic Capabilities การกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมสำหรับ Dynamic Capabilities ในอุตสาหกรรมก่อสร้างยังเป็นประเด็นที่ต้องพัฒนาต่อไป
3. การสร้างสมดุลระหว่างความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพ การรักษาสมดุลระหว่างการปรับตัวอย่างรวดเร็วและการรักษาประสิทธิภาพในการดำเนินงานเป็นความท้าทายสำคัญ

การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าในยุคดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่คุณค่าในอุตสาหกรรมก่อสร้าง (Li et al., 2019)

1. การเชื่อมโยงกิจกรรมในห่วงโซ่คุณค่า เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ ในห่วงโซ่คุณค่าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การใช้ระบบ Building Information Modeling (BIM) ในการออกแบบและวางแผนการก่อสร้าง
2. การเพิ่มความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ เทคโนโลยี Blockchain สามารถนำมาใช้ในการติดตามและตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารสัญญา
3. การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารโครงการ การใช้ซอฟต์แวร์บริหารโครงการและเทคโนโลยี Cloud Computing ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานและติดตามความคืบหน้าของโครงการ
4. การปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการ เทคโนโลยีดิจิทัลเปิดโอกาสให้เกิดรูปแบบการให้บริการใหม่ๆ เช่น การให้บริการบำรุงรักษาอาคารแบบ Predictive Maintenance โดยใช้ IoT และ AI

ตารางที่ 2 ผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อกิจกรรมในห่วงโซ่คุณค่าสังเคราะห์แนวทางในการพัฒนาและรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนการบูรณาการนวัตกรรมและเทคโนโลยีในกระบวนการทำงาน

กิจกรรมในห่วงโซ่คุณค่า	เทคโนโลยีดิจิทัลที่เกี่ยวข้อง	ผลกระทบต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน
การออกแบบและวางแผน	BIM, VR/AR	เพิ่มประสิทธิภาพและลดข้อผิดพลาด
การจัดซื้อจัดจ้าง	Blockchain, AI	เพิ่มความโปร่งใสและลดต้นทุน
การบริหารโครงการ	Cloud Computing, IoT	เพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมและติดตาม
การก่อสร้าง	Robotics, 3D Printing	เพิ่มความแม่นยำและลดระยะเวลาก่อสร้าง
การบริการหลังการขาย	IoT, AI	เพิ่มคุณภาพการบริการและสร้างรายได้ใหม่

การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและรักษาความได้เปรียบในการแข่งขัน (Ozorhon & Oral, 2017) แนวทางในการบูรณาการนวัตกรรมและเทคโนโลยีมีดังนี้

1. การสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมในองค์กร โดยการส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในการนำเสนอและพัฒนาแนวคิดใหม่ๆ
2. การลงทุนในการวิจัยและพัฒนา โดยการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรสำหรับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมก่อสร้าง

3. การสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและบริษัทเทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ
4. การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้กับบุคลากร โดยการจัดฝึกอบรมและพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีให้กับพนักงานอย่างต่อเนื่อง
5. การใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์เชิงลึก โดยการนำ Big Data และ AI มาใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจทางธุรกิจ

การพัฒนาความสามารถในการบริหารโครงการแบบบูรณาการ

ความสามารถในการบริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (Demirkesen & Ozorhon, 2017) แนวทางในการพัฒนาความสามารถนี้ประกอบด้วย

1. การใช้เทคโนโลยีในการบริหารโครงการ โดยการนำระบบบริหารโครงการแบบดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผน ติดตาม และควบคุมโครงการ
2. การพัฒนาทักษะของผู้จัดการโครงการ โดยการส่งเสริมการฝึกอบรมและการรับรองมาตรฐานวิชาชีพสำหรับผู้จัดการโครงการ
3. การสร้างระบบการจัดการความรู้ โดยการพัฒนาระบบการรวบรวม จัดเก็บ และแบ่งปันความรู้และบทเรียนจากโครงการต่างๆ
4. การบูรณาการการบริหารความเสี่ยง โดยการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพและบูรณาการเข้ากับกระบวนการบริหารโครงการ
5. การส่งเสริมการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ โดยการนำแนวคิด Integrated Project Delivery (IPD) มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ

การสร้างความยั่งยืนและความรับผิดชอบต่อสังคม

การให้ความสำคัญกับความยั่งยืนและความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาว แนวทางในการดำเนินการมีดังนี้

1. การพัฒนาเทคโนโลยีและวิธีการก่อสร้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้วัสดุรีไซเคิล การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
2. การส่งเสริมความปลอดภัยและสุขภาพของแรงงาน โดยการพัฒนาระบบการจัดการความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมสุขภาพของพนักงาน
3. การมีส่วนร่วมกับชุมชนและสังคม โดยการดำเนินโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

4. การพัฒนาโครงการที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืน การสร้างเมืองอัจฉริยะ

5. การรายงานผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืน โดยการจัดทำรายงานความยั่งยืนตามมาตรฐานสากลเพื่อสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง

ทรัพยากรมนุษย์และวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสำเร็จในการแข่งขันที่ยั่งยืน (Oyewobi et al., 2020) แนวทางในการพัฒนามีดังนี้

1. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการจัดโปรแกรมการพัฒนาทักษะและความรู้ให้กับพนักงานอย่างต่อเนื่อง

2. การสร้างระบบการบริหารผลงานที่มีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาระบบการประเมินผลงานและการให้รางวัลที่เป็นธรรมและส่งเสริมการพัฒนา

3. การส่งเสริมความหลากหลายและการรวมกลุ่ม สร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปิดกว้างและให้โอกาสกับบุคลากรที่มีความหลากหลาย

4. การพัฒนาภาวะผู้นำ โดยสร้างโปรแกรมการพัฒนาผู้นำเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเติบโตขององค์กร

5. การสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมและการเรียนรู้จากความผิดพลาด โดยส่งเสริมวัฒนธรรมที่เปิดกว้างต่อการทดลองและการเรียนรู้จากความผิดพลาด

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์เชิงวิเคราะห์และวิพากษ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจในอุตสาหกรรมก่อสร้างแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างและรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันเพื่อความสำเร็จในระยะยาวของธุรกิจ จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์เชิงบวก ความได้เปรียบในการแข่งขันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจ ทั้งในด้านผลประกอบการทางการเงิน ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และการเติบโตของธุรกิจ

2. ปัจจัยสำคัญของความได้เปรียบในการแข่งขัน นวัตกรรมทางเทคโนโลยี ประสิทธิภาพในการบริหารโครงการ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และชื่อเสียงขององค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันในอุตสาหกรรมก่อสร้าง

3. ความท้าทายในการสร้างความได้เปรียบที่ยั่งยืน ลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรมก่อสร้าง

เช่น ความไม่แน่นอนของโครงการ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว และความซับซ้อนของห่วงโซ่อุปทาน ทำให้การสร้างและรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นเรื่องที่ท้าทาย

4. ความสำคัญของ Dynamic Capabilities ในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนา Dynamic Capabilities เป็นสิ่งสำคัญในการปรับตัวและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืน

5. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล เทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อห่วงโซ่คุณค่าในอุตสาหกรรมก่อสร้าง เปิดโอกาสให้เกิดการสร้างคุณค่าและความได้เปรียบในการแข่งขันในรูปแบบใหม่

6. ความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรมนุษย์และวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

7. บทบาทของความยั่งยืนและความรับผิดชอบต่อสังคม การให้ความสำคัญกับความยั่งยืนและความรับผิดชอบต่อสังคมไม่เพียงแต่เป็นการตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม แต่ยังเป็นโอกาสในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาว

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมก่อสร้าง

1. ลงทุนในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยการให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา และการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในกระบวนการทำงาน

2. พัฒนาระบบการบริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพ โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารโครงการและพัฒนาทักษะของผู้จัดการโครงการอย่างต่อเนื่อง

3. สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ การทดลอง และการเรียนรู้จากความผิดพลาด

4. พัฒนา Dynamic Capabilities โดยการสร้างความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวขององค์กรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรม

5. ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการบูรณาการแนวคิดด้านความยั่งยืนเข้ากับกลยุทธ์ทางธุรกิจและการดำเนินงาน

6. ลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการสร้างโปรแกรมการพัฒนาทักษะและความรู้ให้กับพนักงานอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมความหลากหลายในองค์กร

7. สร้างพันธมิตรทางธุรกิจและความร่วมมือ โดยการพัฒนาความร่วมมือกับพันธมิตรในห่วงโซ่คุณค่า สถาบันการศึกษา และบริษัทเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

8. ติดตามและวิเคราะห์แนวโน้มอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาระบบการติดตาม

และวิเคราะห์แนวโน้มของอุตสาหกรรมเพื่อการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ที่ทันต่อเวลาที่

ในท้ายที่สุด การสร้างและรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันในอุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ประกอบการที่สามารถบูรณาการแนวคิดและกลยุทธ์ต่างๆ ที่นำเสนอในบทความนี้จะมีโอกาสสูงในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและประสบความสำเร็จในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- พุทธชาติ ลุนคำ. (2566). แนวโน้มธุรกิจและอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง ปี 2566 ถึง 2568. วิจัยกรุงศรี.
- Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120.
- Demirkesen, S., & Ozorhon, B. (2017). Impact of integration management on construction project management performance. *International Journal of Project Management*, 35(8), 1639-1654.
- Horta, I. M., Camanho, A. S., & Costa, J. M. (2010). Performance assessment of construction companies integrating key performance indicators and data envelopment analysis. *Journal of Construction Engineering and Management*, 136(5), 369-378.
- Li, J., Greenwood, D., & Kassem, M. (2019). *Blockchain in the built environment and construction industry A systematic review, conceptual models and practical use cases*. *Automation in Construction*, 102, 288-307.
- Lu, W., Ye, K., Flanagan, R., & Jewell, C. (2022). Developing construction professional services in the international market A SWOT analysis of Chinese companies. *Journal of Management in Engineering*, 29(3), 302-313.
- Olanrewaju, A., Tan, S. Y., & Kwan, L. F. (2020). Roles of communication on performance of the construction sector. *Procedia Engineering*, 196, 763-770.
- Oyewobi, L. O., Windapo, A. O., & Rotimi, J. O. B. (2020). Relationship between competitive strategy and construction organisation performance The moderating role of organisational characteristics. *Journal of Management Decision*, 54(9), 2340-2366.

- Ozorhon, B., & Oral, K. (2017). Drivers of innovation in construction projects. *Journal of Construction Engineering and Management*, 143(4), 04016118.
- Peteraf, M. A., & Barney, J. B. (2003). Unraveling the resource-based tangle. *Managerial and Decision Economics*, 24(4), 309-323.
- Porter, M. E. (1985). *Competitive advantage Creating and sustaining superior performance*. New York Free Press.
- Porter, M. E. (2008). The five competitive forces that shape strategy. *Harvard Business Review*, 86(1), 78-93.